خبر

بازگشت «شیوه» با تغییرات بعد از جام جهانی

«شیوه» از برنامه‌هایی بود که با استقبال فراوانی همراه شد و بازخوردهای فراوانی به همراه داشت. این برنامه با آغاز جام‌جهانی از آنتن کنار رفت و قرار است با پایان‌یافتن جام‌جهانی فوتبال قطر به کنداکتور پخش بازگردد.

برنامه شیوه که طی دو ماه اخیر با مدلی مناظره‌ای و چالشی درباره مبانی و نظریه‌های مرتبط با جامعه و حکومت روی آنتن شبکه چهار می‌رفت، مدتی است که از کنداکتور پخش این شبکه حذف شده. پیش از این مجری شیوه اعلام کرد که به‌دلیل پخش مسابقات جام‌جهانی فوتبال تا پایان این رقابت‌ها، برنامه نخواهند داشت. این برنامه با اجرای عطاءا... بیگدلی ابتدا هرشب و سپس شب‌های زوج روی آنتن رفت و توانست محل بحث بسیاری از مسائل بنیادین جامعه در وقایع اخیر شود. مباحثی که برخی از آنها برای اولین‌بار در تلویزیون مطرح می‌شد و نسبت به آنها تحلیل و نقد صورت می‌گرفت. حتی برخی از مهمانان این برنامه نیز پس از سال‌ها به تلویزیون آمدند و برنامه توانست در مدت‌زمان پخش دوماهه خود، محل کنش و واکنش چهره‌های فرهنگی و استادان دانشگاه باشد.

این برنامه از ابتدای بازی‌های جام‌جهانی قطر ۲۰۲۲ از آنتن کنار رفت و قرار است با اتمام مهم‌ترین رقابت فوتبالی دنیا، دوباره به کنداکتور پخش شبکه چهار سیما بازگردد.

... برنامه‌های استعدادیابی را بررسی می‌کند

...تعدادهای گمنام

بر این آمار می‌توان برنامه‌های شبکه نمایش خانگی هم افزود. کشف استعداد در زمینه‌های فوتبال، خوانندگی، آشپزی، کشتی، بازیگری، اجرا، کسب‌وکار و... بخشی از محتوای این‌گونه آثار هستند که برای گروه‌های مختلف سنی تولید و راهی آنتن شده است. دلایل فزونی رغبت به ساخت این‌گونه برنامه‌ها، هدف و چالش‌های آنها در زمان تولید و پس از پخش، محور پرسش‌هایی است که از تعدادی برنامه‌ساز نظیر سیدمحمدرضا نعمتی، کارگردان و تهیه‌کننده مسابقه استعدادیابی «همه فن حریف»، ساجد قدوسیان تهیه‌کننده برنامه استعدادیابی «یک، دو، صدا» و جواد فرحانی، تهیه‌کننده برنامه استعدادیابی «ستاره‌ساز» پرسیدیم و نظر پژمان کریمی، کارشناس رسانه را هم جویا شدیم که در ادامه آمده است.

هم نیازمند آموزش است یا می‌توانیم او را به‌عنوان یک نیروی همکار حرفه‌ای در کنار خود بپذیریم و روی توانایی‌هایش حساب باز کنیم؟ نبود شرایط لازم برای ارائه این آموزش از نظر من پاشنه آشیل برنامه‌های استعدادیابی و از جمله یک، دو، صداست که امیدوارم به شیوه‌ای صحیح و به نحو احسن حل و فصل شود.»

تهیه‌کننده «یک، دو، صدا» در جواب این‌که آیا ارائه این دوره‌های آموزشی در دستورکار امور آموزش معاونت‌صدا قرار دارد یا این صرفا پیشنهاد است، عنوان می‌کند: «این پیشنهاد ماست و اساسا جزو وظایف امور آموزش معاونت صدا نیست و در تکالیف سازمانی‌شان چنین چیزی نیامده است بلکه صرفا مطالبه‌ای دوستانه است که ما از این واحد داریم و قاعدتا روی کاغذ، الزامی به انجام آن ندارند. هدف غایی و نهایی باید چنین چیزی باشد و اگر چنین چیزی رخ نمی‌دهد، از نظر من به‌دلیل همان عدم وجود حلقه آموزش است. دوستان می‌آیند و به‌عنوان استعداد انتخاب و نمایش داده می‌شوند اما در ادامه اتفاقی برای‌شان نمی‌افتد. درواقع آنها اگرچه در مسابقه‌ای استعدادیابی مقامی کسب کرده‌اند اما به لحاظ جایگاهی این توانمندی و امکان را ندارند که بخواهند در تولید برنامه‌ها مشارکت کنند. چرا؟ چون آموزش ندیده‌اند و این اتفاق باید رخ دهد تا بتوان از حضورشان در تولید برنامه بهره‌مند شد.»

او می‌افزاید: «برنامه یک، دو، صدا متعلق به سازمان صداوسیما و معاونت صداست و به‌همین‌دلیل گمان می‌کنم درست‌ترین بخشی که می‌توان از آن کمک گرفت امور آموزش این معاونت است مگر آن‌که شبکه‌ها و به‌عنوان‌مثال رادیوایران به‌عنوان شبکه پخش‌کننده یک، دو، صدا تمهیدی برای این موضوع بیندیشند و اگر امکان‌پذیر باشد هرکدام از دوستان برگزیده در این مسابقه استعدادیابی را با یک مربی باتجربه همراه کند تا بتواند آن فرد برگزیده بتواند فوت‌وفن کار حرفه‌ای را از آن مربی بیاموزد. هرچند می‌دانیم این اتفاق نیازمند تامین بودجه و اندیشیدن تمهیداتی است که امیدواریم رخ دهد.»

قدوسیان در پاسخ به این‌که آیا آموزش‌دادن، گذاشتن مسئولیتی بیش از حد بر دوش یک برنامه استعدادیابی تلقی نمی‌شود، توضیح می‌دهد: «خلط مبحث نشود. نام برنامه استعدادیابی روی آن است و کارکردش این است که استعداد را کشف کند. مسئولیت این‌که بخواهد آموزشی ارائه و از آن استعداد بهره‌ای گرفته شود دیگر بر عهده آن برنامه و سازندگانش نیست. این مسئولیت \ در ادامه بر دوش متولیان فرهنگی کشور قرار دارد. آن برنامه استعداد را براساس کارکردی که برایش تعریف شده است کشف و اعلام می‌کند که این خانم یا آن آقا در فلان رشته مستعد است اما باید آموزش ببیند و این آموزش‌دادن دیگر بر عهده ارگان یا سازمان مرتبط با آن استعداد است.»

ستاره‌سازی به سبک تلویزیون

مسابقه استعدادیابی «ستاره‌ساز» به موضوع کشف استعدادهای فوتبال به شناسایی ستاره‌های آینده ایران در سراسر کشور می‌پرداخت. جواد فرحانی، تهیه‌کننده برنامه ستاره‌ساز در زمان پیش‌تولید فصل جدید این برنامه در گفت‌وگو با خبرنگار جام‌جم درباره توجه به این سبک برنامه‌سازی و دلایل محبوبیت آن بیان می‌کند: یکی از دلایلش عدالت‌محوری است. درواقع لازم است همه بچه‌های کشور از عدالت برخوردار شوند. تلویزیون یکی از ظرف‌های عدالت‌محوری است. اساسا یکی از مهم‌ترین کارهای رسانه این است که بتواند حرف مردم را بزند. بعضی از این بچه‌ها در نقاط دوری از کشور هستند و جا برای دیده‌شدن ندارند و می‌توانند با قاب رسانه دیده شوند.

او ادامه می‌دهد: اگر این مدل برنامه‌ها ساخته نشود پس اصلا قرار است چه ساخته شود؟ برنامه‌های استعدادیابی به گونه‌ای ساخته می‌شود که لحظات مفرح هم داشته و بتواند جنبه سرگرمی را هم پوشش دهد. مخاطبان این دست برنامه‌ها با تماشای بچه‌های هم‌سن‌وسال خود امیدوار می‌شوند که می‌توانند بدون پارتی و آشنابازی وارد ورزش حرفه‌ای شوند. به نظرم این جزو رسالت تلویزیون است و شکر خدا بعد از ما برنامه‌ای برای استعدادیابی در زمینه کشتی هم شروع شد. برای رشته‌های دیگر مثل والیبال، فیلمسازی و کل رشته‌ها هم می‌تواند تولید شود. فرحانی توضیح می‌دهد: رسانه وظیفه‌اش این است که آن آدم را از آن حوزه تخصصی معرفی کند ولی بقیه کارها با دیگران است. چون در این مورد به‌خصوص، تلویزیون نمی‌تواند باشگاه فوتبال بزند! باشگاه‌ها، فدراسیون و آموزش‌وپرورش وقتی می‌بینند یک بچه استعداد دارد باید خودشان کمک کنند. هرچند گاهی آن‌قدر بحث تخصصی است که بعضی بچه‌های ستاره‌ساز به تیم ملی معرفی شدند و به نظرم همین‌قدر هم کفایت می‌کند. وی می‌افزاید: استعدادها وقتی ببینند رسانه رسمی حکومت برایشان ارزش قائل می‌شود، خوشحال می‌شوند. آیین‌نامه‌های دوره جدید صداوسیما هم که برای ما می‌آید مشخص است به شهرستان‌ها و استعدادهای حاضر در آن مناطق اهمیت بیشتری می‌دهند. رها نکردن استعدادها مختص ما به عنوان تهیه‌کنندگان برنامه‌های استعدادیابی نیست؛ مسئولان باید به جوانان و نوجوانان به عنوان آینده‌سازان کشور نگاه ویژه داشته‌باشند. این وظیفه همه ماست و نمی‌توان هر بخش را به صورت دایره‌ای جدا در نظر گرفت. آموزش و پرورش، وزارت ورزش و... همه باید کمک کنند.

چشم‌انداز

قابی از جنس مردم

پژمان کریمی، کارشناس رسانه با نامیدن برنامه‌های استعدادیابی به عنوان یکی از مظاهر به کار بستن شعار عدالت‌گستری در سازمان صداوسیما به «جام‌جم» می‌گوید: یکی از جلوه‌های جامه عمل پوشاندن به شعار عدالت‌گستری در دنیای رسانه‌ای امروز بهره‌بردن از توانمندی‌های مخاطبان از سراسر جغرافیای هدف هر رسانه و همچنین گستردن فضایی برای ورود و معرفی افراد مستعد است. اگر این امر پیش از این با روش‌های دیگری انجام می‌شد امروز با سرگرم‌سازی همراه است؛ زیرا سرگرمی نه تنها به عنوان چاشنی بلکه باید به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان برنامه‌سازی به ویژه برای قاب تلویزیون مورد استفاده قرار گیرد.

وی می‌افزاید: برنامه‌هایی که در حوزه‌های عمومی و تخصصی به دنبال کشف استعدادها و معرفی آنها هستند و از دل آن نمایشی سرگرم‌کننده برای مخاطبان ترتیب می‌دهند، در واقع از ظرفیت رسانه برای مهیا کردن صحنه‌ای برای دیده شدن آنان که دیده نشدند، بهره می‌برند و همچنین نوعی انگیزه را به مخاطبان‌شان منتقل می‌کنند. مخاطبانی که با تماشای این نمونه از برنامه‌ها در خود غور می‌کنند و احتمالا این حس به آنها دست می‌دهد که من هم می‌توانم یکی از این افراد باشم. به همین دلیل است که اقبال قابل توجهی نسبت به این دست آثار ایجاد می‌شود و معمولا در چند فصل روی آنتن موفق خواهند بود.

کریمی ادامه می‌دهد: همان‌طور که اشاره شد این ساختار سرگرم‌کننده است و چند سال اخیر تعداد این برنامه‌ها در جهان زیاد شده‌است. نزدیک‌شدن به دنیای ذهنی و شخصی شرکت‌کنندگان و ساخت مستندی کوتاه برای معرفی آنان به مخاطبان، از ابزارها و سیاست‌های موثر در جلب نگاه بینندگان است. این راهی برای هرچه بیشتر نزدیک شدن رسانه به محلی برای دیده و شنیده‌شدن مردم است نه فقط صحنه‌ای برای هنرنمایی چهره‌ها. این منتقد و کارشناس رسانه درباره اهمیت نگاه بلندمدت به آتیه استعدادهای مکشوف و برنامه‌ریزی برای آینده آنان عنوان می‌کند: پشتیبانی و پرورش دو عنصر مهم در ادامه مسیر این برنامه‌ها پس از پخش است. اما در این راه رسانه بخشی از مسئولیت را بر گرده دارد و بخش اعظم آن بر عهده متولیان بخش‌هایی نظیر ورزش، هنر و... است که استعداد نوپا و تازه شناسایی‌شده خود را زیر بال و پر بگیرند و به راحتی از کف ندهند.

کریمی درباره آسیب‌های احتمالی تاثیرات ازدیاد این برنامه‌ها هم یادآور می‌شود: اگر همه عناصر تحقیق، تولید و پخش در بستری مناسب و فکر شده اجرا شود، نمی‌توان آسیب چندانی را ناشی از این برنامه‌ها متصور بود. اما به هر روی می‌توان در برخی حالات تاثیرات برنامه‌های استعدادیابی را دوپهلو دانست. برای مثال آسیب‌های ناشی از دیده شدن بی‌حد و مرز در شبکه‌های اجتماعی، کنترل نشدن هیجانات کودکان و نوجوانانی که در این قاب دیده شدند و... برخی از این موارد است که البته می‌شود با برنامه‌ریزی و آموزش صحیح مانع آن شد.

زاویه دید

حرکت درست تلویزیون در استعدادیابی کودکان

سپیده اشرفی
گروه رسانه

سال‌هاست که کشورهای مختلف برنامه‌هایی برای استعدادیابی رده‌های سنی مختلف دارند. از استعدادیابی با موضوع‌های خاص مثل موسیقی و بازیگری گرفته تا برنامه‌هایی که امکان بروز هر نوع استعداد را برای گروه‌های سنی متفاوت فراهم می‌کنند. ایران هم مثل برخی دیگر از کشورها، چند وقتی است سراغ این برنامه‌ها رفته و تلاش کرده تا فرصتی فراهم کند که شناسایی این استعدادها سریع‌تر و راحت‌تر انجام شود. اگر بخواهیم برنامه‌های موفق در این حوزه را مرور کنیم به‌طورقطع برنامه‌هایی مثل عصرجدید و خنداننده‌شو -که در خلال خندوانه پخش می‌شد- در راس این برنامه‌ها قرار دارند. البته دامنه این شوهای استعدادیابی به موضوعات مختلف کشیده شده و حتی شامل حوزه‌هایی مثل مداحی یا فوتبال هم می‌شود.

اما آنچه که می‌توان در فعالیت سال‌های اخیر تلویزیون دید و باید آن را مبارک دانست، مسأله حساسیت درباره برنامه‌های استعدادیابی حوزه کودک‌ونوجوان است. شاید تا قبل از این هربار صحبت از استعدادیابی می‌شد، بسیاری به برنامه «اعجوبه‌ها» به‌عنوان یک برنامه استعدادیابی اشاره می‌کردند اما همین برنامه هم با اصلاحاتی که خود عوامل انجام دادند از یک برنامه استعدادیابی صرف خارج شد و به‌کلی به سمت یک رویکرد کاملا تربیتی در این حوزه کشیده شد. این مسأله، چیزی است که به نظر می‌رسد در زمان مناسبی انجام شده و باید آن را به فال نیک گرفت. بخش مهمی از برنامه‌های استعدادیابی این مسأله را مدنظر قرار داده‌اند که رفتن به سمت کودک برای استعدادیابی باید با ملاحظه خاصی صورت گیرد چراکه می‌تواند آسیب‌های بسیاری به همراه داشته باشد.

هرچند باید به این نکته هم توجه داشت که فراهم‌کردن زمینه لازم برای بروز استعداد یک کودک یا نوجوان با قرار دادن آن در معرض محک و ایجاد رقابت، متفاوت است. بسیاری از برنامه‌هایی که تلاش خود را برای رشد استعداد کودک یا نوجوان قرار داده‌اند، فارغ از یک فضای رقابتی و به دور از ایجاد حس منفی در کودکان است. بخش مهمی از تلاش برنامه‌سازان این بوده که فرصتی فراهم باشد تا کودک یا نوجوان امروز، توانمندی خود را به محک تجربه بگذارد. درعین‌حال، بخشی از برنامه‌های فعلی، در حال محک استعداد کودک یا نوجوان در حوزه‌ای است که نیاز به مهارت جمعی دارد. مثلا کمی قبل صحبت از آن شده بود که قرار است برنامه استعدادیابی در حوزه سرود، طراحی و اجرا شود. این مسأله می‌تواند در کنار محک یک تجربه برای نوجوان امروزی، او را با مهارت‌های کافی برای یک همکاری و قرارگرفتن در جمع برای رسیدن به هدف، آشنا کند. تنها در این صورت است که می‌توان آزمودن استعداد یک نوجوان را با آموزش یک مهارت جمعی همراه کرد تا آسیبی به او در خلال محک‌خوردن استعداد وارد نشود.

آنچه درباره برنامه اعجوبه‌ها گفتیم هم همین مسأله بود. این برنامه ابتدا کار خود را از یک برنامه استعدادیابی شروع کرد و به مرور به سمتی رفت که دیگر می‌توان آن را برنامه‌ای جمعی و برای ایجاد نشاط در کودکان دانست. کودکانی که شاید در فصل اول این برنامه تنها به محک استعداد خود مشغول بودند و حالا و در فصل‌های جدید، همراه بازی با هم‌سن‌وسالان خود، به کسب تجربه در مهارت‌های اجتماعی می‌پردازند و بررسی استعداد به یک بازی جمعی و رشد مهارت‌های اجتماعی کودکان تبدیل شده است.

رویداد

یک برنامه با موضوع مداحی

«حسینیه معلی» یکی از برنامه‌هایی بود که در حین تلاش برای زنده کردن میراث عاشورا به معرفی ظرفیت‌های فرهنگی و همچنین بررسی استعدادهای مداحی می‌پرداخت. نمایش آداب و رسوم و سنت‌های اصیل در عزاداری اهل بیت(ع) و توجه به مسئولیت اجتماعی هیأت و جایگاه هیأت‌ها در سبک زندگی خانواده‌ها از دیگر اهداف این برنامه ذکر شده بود. برنامه حسینیه معلی، هدف اصلی خود را ترویج فرهنگ روضه‌خوانی، نوحه‌خوانی و هیأت‌داری با حضور کارشناسان مداح قرار داده بود. سیدمهدی رسولی، مهدی سلحشور، مجید بنی‌فاطمه و محمد صمیمی از مداحان برجسته اهل بیت(ع)، داوران این برنامه بودند. بخش مهمی از این برنامه، توجه به استعدادهای جوان در حوزه مداحی بود که بسیار موردتوجه قرار گرفت. حضور نوجوانان در این برنامه و مداحی‌شان مورد استقبال بسیاری از علاقه‌مندان به ستایشگری اهل‌بیت(ع) قرار گرفت تا جایی‌که درخواست داشتند با فراهم کردن شرایطی برای گسترش استعدادهای حسینیه معلی، استعداد و پیشرفت این افراد شکوفا شود.

نواهنگ

معرفی استعدادهای موسیقی افغانستان

مسابقه «نواهنگ» ابتکاری بود که صداوسیما برای مهاجران افغانستانی و بررسی استعدادهای آنها انجام داد. این برنامه تلاش می‌کند استعدادهای برتر موسیقی مهاجران را در قاب شبکه آی‌فیلم ۲ به نمایش بگذارد.

در ادوار این رقابت، داوران مختلف حضور داشتند که امیر تاجیک، مهرداد هویدا و محمدرضا چراغعلی از جمله آنها هستند. درعین‌حال، عارف جعفری، خواننده مهاجر افغانستانی هم در کنار داوران حضور داشت تا افغانستانی‌بودن موسیقی شرکت‌کنندگان را مورد ارزیابی قرار دهد. در این رقابت حدود ۴۸ نفر حضور داشتند و در قالب ۱۲ گروه چهارنفره به ارائه توانمندی‌های خود پرداختند. در مرحله بعد ۱۲ نفر از شرکت‌کنندگان به مرحله نیمه‌نهایی می‌رسند و در سه گروه چهارنفره رقابت می‌کنند. گفته می‌شود یک نفر هم با رای مخاطبان برگزیده خواهد شد. تهیه‌کننده این برنامه پیش از این گفته بود تلاش می‌شود از سه استعداد برتر این مسابقه حمایت شود تا در عرصه موسیقی پرورش یابند. هادی کریمی، مجری و نوازنده و خواننده افغانستانی یکی از مجریان ادوار برنامه است که خودش نیز در زمینه موسیقی فعالیت دارد.

نما

«میدون» رقابت استعدادهای شغلی

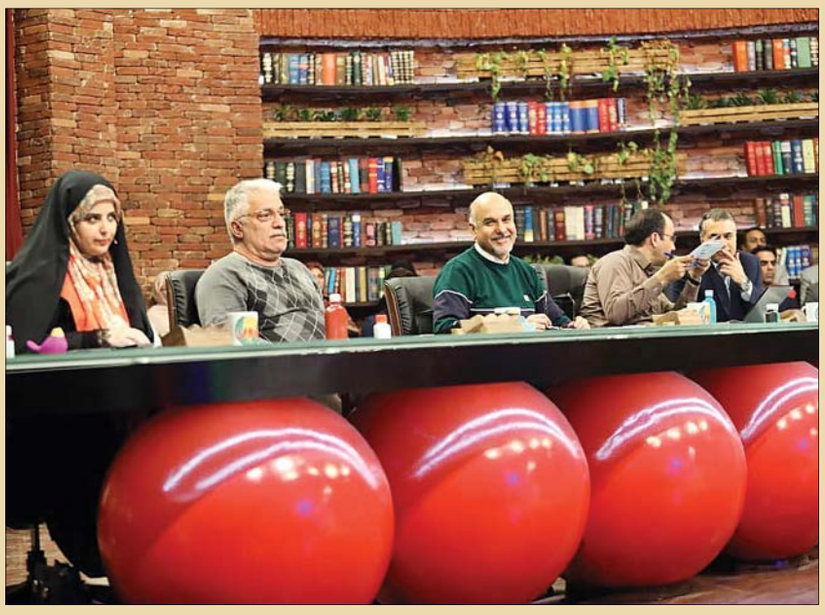

برنامه «میدون» از آن مسابقه‌های متفاوت است که در حوزه استعدادیابی شغلی فعالیت می‌کند و با هدف مشاوره و حمایت از کسب‌وکارهای برتر نوپا با حضور داوران متخصص و فعال در حوزه کسب و کار نوین روی آنتن می‌رود. فصل سوم این برنامه به تهیه‌کنندگی محمدحسین هاشمی گلپایگانی به‌تازگی با برگزاری اختتامیه به پایان رسید.

کیوآرکد را اسکن کنید